

mag. Hiacinta Klemenčič

KONGRES EUROPASSIONA 2018

Od 31. maja do 3. junija 2018 je bil v madžarskem mestu Budaörs 34. kongres Europassiona, ki pod geslom »Ista vera, isti ideal« združuje več kot 80 evropskih mest iz 16 držav, kjer uprizarjajo pasijone. Slovenijo sta zastopali delegaciji Občine Škofja Loka in združenja Pasijonski veter (Ventus Passionis), ki združuje slovenske pasijonce – prostovoljce, duhovno pa ga vodijo loški kapucini.

Predstavniki Občine Škofja Loka, ki je članica Europassiona od leta 2007, so bili Jože Štukl, Jernej Tavčar in Mirjam Jezeršek. Združenje Pasijonski veter, ki je bilo med polnopravne člane Europassiona sprejeto na tem kongresu, je zastopala 15-članska delegacija: kapucin brat Jaroslav Knežević, Andreja Megušar z možem Andrejem in s štirimi otroki, Alojzij Pavel Florjančič z ženo Ano, s hčerko Urško in z vnukom Jakobom, Aleksander Igličar s soprogo Mileno in Hiacinta Klemenčič s hčerko Marijo.

Srečanje se je začelo v četrtek, 31. maja 2018, s prihodom 297 udeležencev iz 13 držav: Avstrije, Belgije, Francije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Romunije, Slovenije, Španije in Velike Britanije. Zbrane je pri skupni večerji v hotelu Holiday Inn nagovoril Imre Ritter, predsednik budaörškega pasijonskega združenja in predstavnik nemške manjšine v madžarskem parlamentu. Poleg izrečene dobrodošlice v imenu organizatorjev je kratko predstavil tudi svoj kraj ter zgodovino in namen uprizarjanja njihovega pasijona. Budaörs je naselje pred Budimpešto, kamor so bili po odhodu Turkov v začetku 18. stoletja naseljeni nemško govoreči prebivalci. Prvi pasijon, ki ga je napisal učitelj Bató Géza, so v nemškem in madžarskem jeziku uprizorili leta 1933, do leta 1939 je bila uprizoritev vsako leto. Po 2. svetovni vojni so madžarski komunisti nemške prebivalce pregnali in pasijon je bil ponovno uprizorjen šele 2000 in nato v letih 2003, 2006 in 2012.

V petek dopoldne smo se z avtobusi odpeljali na ogled parlamenta v Budimpešto. Našo skupino je vodila Lilián Pongrácz, dekle, ki v pasijonu igra vlogo nemškega angela. Tako smo bili naenkrat skupaj kar trije pasijonski angeli, dva iz Škofje Loke in eden iz Budaörsa. Predstavila nam je nekatere znamenitosti glavnega mesta Madžarske, še z večjim zanimanjem pa smo prisluhnili pripovedi o pasijonu. Povedala je, da nekateri igralci nastopajo na vseh predstavah, nekatere

Pasijonski veter v Budaörsu,
iz arhiva Pasijonskega vetra.

Udeleženci na kongresu 2018,
foto Aleksander Igličar.

Predstavitev Pasijonskega vetra na
skupščini,
iz arhiva Pasijonskega vetra.

Slovenski delegati z delovnim predsedstvom, iz arhiva Pasijonskega vetra.

Evropasijonski kipec za eno leto odhaja v Francijo, foto Aleksander Igličar.

Pasijon v Budaörsu, foto Aleksander Igličar.

vloge pa v madžarskem jeziku odigra drug igralec kot v nemščini. Tako je tudi v primeru angela, ki začne predstavo z oznanilom Mariji: »Ne boj se, Marija! Našla si milost pri Bogu.«

Pred ogledom parlamenta smo bili na trgu pred njim priča dvigu madžarske zastave, ki so jo prinesli vojaki. Lilián je povedala zgodbo o izboru načrta za gradnjo madžarskega parlamenta. Ker sta dva arhitekta na natečaj prijavila odlični ideji, so stavbi zgradili kar po obeh načrtih. Parlament je tretji največji v Evropi, njegova višina, 96 metrov, je simbolično povezana z letnico madžarske zasedbe Panonske nižine. Med drugim smo si ogledali tudi krono svetega Štefana, ki je Madžarom simbol moči in avtoritete. V zgornjem domu parlamenta sta nas sprejela Semjén Zsolt, podpredsednik vlade, in naš gostitelj Imre Ritter, srečali smo se tudi z Eriko Köles Kiss, predstavnico porabskih Slovencev v madžarskem parlamentu.

Sledila je vožnja z avtobusom proti severu, v Višegrad, ki je bil v 14. stoletju prestolnica Madžarske. Pred trdnjavo sta nas pričakala bobnarja, ob prihodu smo dobili pijačo dobrodošlice v glineni čaši, ki smo jo ves čas obiska nosili s seboj in so nam jo še večkrat napolnili. Na več mestih je bila pijača na voljo v dveh glinenih vrčih, na izbiro sta bila voda in vino. Z 31 metrov visokega Salomonovega stolpa je bil zelo lep razgled na zavoj reke Donave. Na dvorišču utrdbe smo si ob prisotnosti »kralja in kraljice« ogledali viteške igre, potem so nam v bližnji restavraciji postregli grajsko kosilo. Vsak je na glavo dobil papirnato krono, posode so bile glinene, pojedina je bila res grajska, od krače do znamenitega madžarskega rdečega vina bikaver (bikova kri). Lahko smo zaslutili duh časa kralja Matije Korvina; edino, kar na mizi ni bila ravno od takrat, je bila platenka kokakole. Po kosilu smo se v Budimpešto vrnili z ladjo po Donavi. Plovba in pogled na pokrajino z reke v svetlobi zahajajočega sonca sta lepo zaokrožila dan. Napaki organizatorja v dogovoru z voznikom kombija pa se lahko zahvalimo, da smo bili deležni tudi razsvetljene nočne podobe mesta. Ko smo že poiskali številko taksija, nas je voznik našel in odpeljal v hotel.

Sobota, 2. junija, je bila dan za redno letno skupščino Europassiona. Predstavniki 41 skupin smo se zbrali v mestni hiši. Udeležence kongresa sta pozdravila Imre Ritter in župan. Sledila je predstavitev letnega poročila generalnega sekretarja Josefa Langa, poročil odbornikov in nekaterih delegatov. Jože Štukl je predstavil vpis Škofjeloškega pasijona na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva in dejavnosti v Škofji Loki v preteklem letu, med drugim digitalizirano tematsko Romualdovo pot.

Sledila je predstavitev novih članov Europassiona. Predsedniki škofjeloških društev Andreja Megušar, Aleksander Igličar in Hiacinta Klemenčič smo predstavili Pasijonski veter/Ventus Passionis, združenje prostovoljcev iz cele Slovenije,

katerega glavni cilj je povezati vse slovenske pasijonce v živo skupnost, negovati duhovno bogastvo in sporočilnost pasijona ter oznanjati, da je Jezus med nami živ. Združenje Pasijonski veter je bilo osnovano pomladi leta 2017, duhovni steber in sedež gibanja je v Kapucinskem samostanu Škofja Loka.

»Prostovoljci vseh slovenskih pasijonskih mest skrbimo za pasijonskega duha, za oznanjevanje živega Jezusa med nami in za spremljajoče dogodke: izid literature, različne glasbene, umetniške in druge dogodke, tudi v medpasijonskem času. Velik izziv je, kako v pasijonsko dogajanje vključiti mlade in družine. Zgledi vlečejo in le tako lahko računamo na podmladek,« je poslanstvo Pasijonskega vetra predstavila Megušarjeva. Dodala je: »Ponosni smo na letošnje (april 2018) gostovanje delegacije Europassiona (Franz Miehl, Josef Lang s soprogo, Herman Josef ...), ne samo v Škofji Loki, ampak tudi v Ljubljani, Gorenji vasi in Ribnici. Sprejem pri ljubljanskem nadškofu msgr. Stanislavu Zoretu, apostolskem nunciju nj. eksc. msgr. dr. Juliuszu Januszu, županu Občine Gorenja vas - Poljane Milanu Čadežu in mag. Antonu Berčanu, župniku v Ribnici, je nanje naredil močan vtis, še močnejšega pa delo in vizija mladih, ki vsako leto uprizarjajo Ribniški pasijon.« Aleksander Igličar je predstavil delovanje Muzejskega društva Škofja Loka, povezano s Škofjeloškim pasijonom, in izdajanje letnega zbornika *Pasijonski doneski*, katerih »oče« je Alojzij Pavel Florjančič, Hiacinta Klemenčič pa delo Prosvetnega društva Sotočje Škofja Loka za pasijon in ohranjanje pasijonske kondicije tudi v času med uprizoritvami. Poudarila je pomen prostovoljcev, povezovanja pasijoncev in vključevanja mladih v pasijonsko zgodbo. Vsem članom delovnega predsedstva smo podarili najnovejšo *Pasijonske doneske*, prisotne pa povabili na ogled jubilejne uprizoritve Škofjeloškega pasijona in srečanje Europassiona leta 2021 v Škofji Loki. Združenje Pasijonski veter je bilo na tej redni letni skupščini uradno sprejeto v Europassion. »Veseli smo, da ste nas sprejeli v pasijonsko evropsko družino, saj smo kot slovenska 'federacija' močnejši,« se je zahvalila Andreja Megušar.

Na koncu srečanja so se predstavili še naslednji gostitelji kongresa Europassiona, ki bo maja 2019 potekal v francoskem Tullinsu.

Spremljevalci, ki niso bili udeleženci letne skupščine Europassiona, so si v času kongresa ogledali znamenitosti madžarske prestolnice, popoldne pa je bila v župnijski cerkvi v Budaörsu skupna sveta maša v nemškem jeziku. Všeč mi je bil napis na oboku nad prezbiterijem »Ezt cselekedjétek emlékezetemre.«, kar pomeni »To delajte v moj spomin.«. Prvič je bila predvajana nova himna Europassiona. Madžarski organizatorji kongresa so predstavnikom mesta Tullins slovesno predali evropasijonski kipek, ki ga vsako leto hrani gostitelj naslednjega srečanja. Francoza sta ugotovila, da ta sploh ni lahek, sama pa sem dodala, da bodo njegovo dejansko težo spoznali šele v prihodnjem letu, ter jim zaželela veliko poguma in blagoslova pri organizaciji. Popoldne je voden ogled mesta Budaörs žal odpadel,

omogočili pa so nam ogled lokalnega pasijonskega muzeja. Spremljevalni dogodki so bili zanimivi, tako za Slovence kot tudi za Katalonce iz Esparreguere, ki bo kongres Europassiona po štiridesetih letih od prvega srečanja ponovno gostila leta 2022.

Zvečer smo šli skupaj na »Kamniti hrib« nad mestom Budaörs, ki je naravno prizorišče pasijona. Pravzaprav so se ostali peljali, z Marijo, Mileno in Pavletom pa smo se odločili, da gremo peš. Kmalu na začetku poti je ob nas ustavil avto z domačinom, ki v pasijonu igra stotnika, povabil nas je, naj prisedemo. Očitno je bilo jasno, kam smo namenjeni. Zahvalili smo se mu za prijazno ponudbo in nadaljevali peš. Sonce je zopet pobarvalo deželo in nebo s čudovitimi toplimi barvami. Angela iz 7. prizora Škofjeloškega pasijona, ki sva pri domačih uprizoritvah na Oljski gori, sva se tudi tu povzpela na vrh gore, od koder se še lepše vidita mesto in scena.

V pasijonu, ki ga uprizarjajo na prostem, sodeluje okrog 300 igralcev. Od velike noči do praznika svetega Rešnjega telesa in krvi so pripravili devet predstav v madžarskem in tri v nemškem jeziku, ogledalo si jih je okrog 7.000 gledalcev. Mi smo spremljali predstavo v nemščini. Uprizoritev v naravnem okolju hriba je bila veličastna, scene sploh ni bilo potrebno veliko dograjevati, izkoristili so prostor. Svetopisemsko besedilo, številni srčni igralci, barviti kostumi, sodobna osvetlitev, akustičen prostor in glasba so se zlili v lepo zaokroženo celoto. Gledalci ob zgodbi o Jezusovem trpljenju in vstajenju nismo ostali ravnodušni. Meni so močan pečat vtisnili razsežnost rdeče barve zla, z laserji ustvarjen vtis brezčasnosti in Jezusovo zagotovilo, da bo z nami vse dni do konca sveta.

V nedeljo dopoldne smo občudovali tristo metrov dolgo cvetlično preprogo okoli župnijske cerkve, ki jo pripravijo za procesijo svetega Rešnjega telesa. Iz raznobarnih cvetlic so izdelali najrazličnejše vzorce in podobe ter okrasili štiri oltarje. V procesiji so sodelovali tudi igralci, oblečeni v pasijonske kostume. Po koncu procesije so ljudje blagoslovljeno cvetje odnesli domov za blagoslov doma, polja in ljudi.

Po kosilu smo se, hvaležni za vsa srečanja in doživetja, s kombijem društva Sožitje odpravili proti domu, kjer Pasijonski veter veje naprej. Veseli smo, da je bil Kapucinski samostan Škofja Loka 3. julija 2018 uradno vpisan kot nosilec enote nesnovne dediščine Škofjeloškega pasijona v Registru nesnovne kulturne dediščine Slovenije, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo. Ta dopolnitev vpisa loškim kapucinom tudi formalno priznava status varuhov duhovne vsebine Škofjeloškega pasijona. Na Madžarskem navezani stiki pa se bodo še okrepili konec marca 2019, ko Pasijonski veter v sodelovanju z Občino Škofja Loka organizira romanje v Belgijo, na ogled premiere pasijona *Passio – Schönberg/St. Vith*. Namen romanja je utrjevanje prijateljskih vezi znotraj skupnosti škofjeloških in slovenskih pasijon-

cev, spoznavanje pasijonskega izročila v drugih evropskih deželah ter poglobljanje vere v Jezusa Kristusa, ki je osrednja oseba vsakega pasijona in vsakega življenja. Pasijonski veter veje, kjer hoče ...

Cvetlična preproga, foto Marija Klemenčič.

Polni lepih vtisov gremo skupaj naprej,
foto Alojzij P. Florjančič.

